

Світлана Алексеєва – доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна.

Коло наукових інтересів: дидактика, дистанційне та змішане навчання.

✉ sv-05@ukr.net

id <https://orcid.org/0000-0002-8132-0465>

УДК 37.013.75/09

<https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-59-65>

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: СУЧАСНІ ОНЛАЙН-РЕСУРСИ

Анотація. В умовах воєнного стану в Україні актуалізуються питання організації освітнього процесу та забезпечення гарантій здобуття загальної середньої освіти. Правовою підставою розв'язання поставлених завдань є Закон України «Про повну загальну середню освіту», що регламентує можливість активного використання змішаних форм навчання та технологій дистанційного навчання у період воєнного стану та повоєнного відновлення. У статті проаналізовано сучасні онлайн-ресурси для навчання учнів середньої та старшої школи за матеріалами, що пройшли експертизу та відповідають державним освітнім стандартам. Констатовано, що активно працює платформа для дистанційного та змішаного навчання «Всеукраїнська школа онлайн», яка містить уроки з основних предметів. Використання платформи також надає доступ до навчального контенту українською мовою для учнів та вчителів, які проживають на тимчасово окупованих територіях України та перебувають за кордоном, але хочуть навчатися за українською державною програмою.

Здійснено огляд навчального онлайн-контенту, доступного для учнів, що розроблено й розміщено на різних освітніх платформах, контент уможливіє відслідковування навчальних результатів здобувачів освіти та системний моніторинг освітнього процесу. Узагальнено методичні рекомендації застосування сучасних освітніх технологій, що необхідні для вчителів. Висвітлено можливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану завдяки розгалуженій системі дистанційних шкіл в Україні. Запропоновано онлайн-сервіси, які дають змогу створювати інтерактивні навчальні ігри: вікторини, обговорення, опитування, що значно підвищує якість навчання у період воєнного стану та повоєнного відновлення.

Особливістю організації освітнього процесу в умовах воєнного стану є необхідність психологічної підтримки. У статті висвітлений онлайн-сервіс для надання психологічної допомоги дітям, їх підтримки, підтримки батьків та вчителів.

Ключові слова: змішане навчання, освітні платформи, освітні технології, онлайн-сервіси, дистанційне навчання, педагогічна підтримка, психологічна допомога.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану актуалізується проблема застосування відповідних методологічних підходів, моделей, технологій, форм, методів організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, які б сприяли мінімізації освітніх втрат учнів як центральних суб'єктів здобуття освіти. Правовою підставою розв'язання поставлених завдань є наказ Міністерства освіти і науки України від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні», де відповідно до частини третьої статті 57 Закону України «Про освіту», Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, Указу Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 15 березня 2022 року № 2119-IX, вказано на необхідність забезпечити державні гарантії для здобувачів загальної середньої освіти. Зокрема, органам управління у сфері освіти місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, у підпорядкуванні яких перебувають заклади загальної середньої освіти забезпечити та організувати освітній процес з використанням «змішаних форм навчання» та технологій дистанційного навчання у період воєнного стану та повоєнного відновлення, посиляючись на статтю 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту», де форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого відповідним навчальним планом, та з урахуванням особливостей регіону, а також частиною четвертою статті 38 Закону, де встановлено, що організація освітнього процесу та діяльності закладу загальної середньої освіти належать до повноважень його керівника. Особливу увагу приділено організації освітнього процесу для здобувачів загальної середньої освіти, які вимушені були змінити місце навчання та/або проживання (перебування) і проживають (перебувають) в Україні чи за її межами. Зазначається про необхідність забезпечення здобуття загальної середньої освіти за будь-якою формою, що може забезпечити заклад освіти та є найбільш безпечною для здобувачів загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану активно досліджується сучасними науковцями Інституту педагогіки НАПН України. Зокрема, мінімізація освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану (Малихін, Арістова & Рогова, 2022); проблема загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та її відбудови, а також завдання сучасного підручника щодо навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу (Топузов & Засєкіна, 2022); підтримка ЄС інтеграції українських дітей і молоді в системі освіти держав-членів в умовах війни РФ проти України (Локшина, Глушко, Джурило, Кравченко, Максименко, Нікольська, Шпарик, 2022); організаційно-педагогічне та програмно-технічне забезпечення освітнього процесу в умовах непередбачуваних глобальних впливів (Алексєєва, June 26– 28, 2022; Malukhin, Aristova, Aliksieieva, 2022).

Мета дослідження полягає в аналізі сучасних онлайн-ресурсів, що використовуються для організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Виклад основного матеріалу. У «Плані Відновлення України» (2022), що спрямований на прискорення стійкого економічного зростання, визначено перелік Національних програм для досягнення ключових результатів. Проекти нацпрограми «Розвиток системи освіти» передбачає створення Державної дистанційної школи у форматі Uber «SUN. School for the Ukrainian Nation». Сьогодні вже варто зазначити про платформу для дистанційного та змішаного навчання «Всеукраїнська школа онлайн», що запущено Міністерством освіти і науки України спільно з Українським інститутом розвитку освіти та Міністерством цифрової трансформації України. Метою цього проєкту є забезпечення рівного доступу до якісної шкільної освіти учнів 5–11-х класів. Платформа для дистанційного та змішаного навчання «Всеукраїнська школа онлайн» (E-SCHOOL.net.ua) – це сучасний онлайн-ресурс для навчання учнів середньої та старшої школи з матеріалами, що

пройшли експертизу та відповідають державним освітнім стандартам. Навчальний контент платформи містить уроки з 18 основних предметів: українська література, українська мова, біологія, біологія та екологія, географія, всесвітня історія, історія України, математика, алгебра, алгебра і початки аналізу, геометрія, мистецтво, основи правознавства, природознавство, фізика, хімія, англійська мова та зарубіжна література. На платформі розміщено відеопояснення навчального матеріалу для різних класів, конспекти, тести для учнів, за такого підходу уможливується моніторинг освітнього процесу та відслідковування навчальних результатів. Для вчителів містяться необхідні методичні рекомендації та приклади застосування сучасних освітніх технологій. Платформа надає доступ до навчального контенту українською мовою для дітей та вчителів, які проживають на тимчасово окупованих територіях України та перебувають за кордоном, але хочуть навчатися за українською державною програмою. Всеукраїнську школу онлайн підтримали також три мобільні оператори – Київстар, Vodafone та Lifecell. Вони забезпечать безлімітний нетарифікований доступ до сайту платформи та її мобільного застосунку для всіх абонентів.

Доступний навчальний контент розроблено й розміщено на сайті «Нова школа» (<https://video.novashkola.ua>). Матеріал структурований за класами та предметами, на сайті легко зорієнтуватися за навчальними предметами.

У рамках реалізації Всеукраїнського проекту «Розумники» (Smart Kids) для всіх шкіл України відкрито безкоштовний доступ до 50 електронних освітніх ресурсів для 1–4 класів з української мови та математики (<http://edugames.rozumniki.ua/subscribe/>). Популярні також безкоштовні авторські відеоуроки з математики для 4–11 класів на youtube-каналі «Топ Школа» (<https://www.youtube.com/channel/UCugp2JHik6cdFxs1GbEOGg>). Особливу увагу необхідно звернути на доступні курси з підготовки до ЗНО з української мови та літератури, історії України, математики та з англійської мови на сайті Prometheus (<https://prometheus.org.ua/zno/>). Відеоуроки для підготовки до ЗНО розміщено на сайті на Osvita-omr (<https://buki.com.ua/videos/matematyka/>). З метою якісної підготовки випускників на телеканалі «Київ» також розміщені відеоуроки для учнів 11-х класів (Youtube-канал: <https://www.youtube.com/user/kiyvchannel/featured>).

Зауважимо, що до онлайн-навчання доступні сервіси з відеоуроків для дошкільнят, зокрема, <https://osvita-omr.gov.ua/https-osvita-omr-gov-ua-diialnist-napriamky-roboty-ikt-dystantsiina-osvita-doshkilni-zanyattya/> та <https://learning.ua/matematyka/doshkilniata/>; <https://www.youtube.com/user/reverslink/playlists>.

Позитивно зарекомендувала платформа Classtime (<https://www.classtime.com/uk>), що активно використовується вчителями для викладання та спілкування з учнями. Classtime – це гнучка онлайн-платформа, яка допомагає вчителю проводити онлайн-оцінювання знань і миттєво оцінити прогрес класу і кожного учня індивідуально. Classtime забезпечує великий вибір типів питань, гнучкі налаштування кожного окремого тесту, можливості експорту та гейміфікації. На платформі є можливість детальної звітності та експорту результатів у Excel, PDF, індивідуальні звіти учнів й аналітику у цілому по школі. За відгуками вчителів, Classtime дає змогу учням не чекати результат, а практично миттєво показує його. Також є можливість переосмислити помилки, провести роботу над ними. На Classtime переважно використовують два види тестів: навчальні, в яких учні мають можливість виконувати декілька спроб під час самостійного опрацювання матеріалу теми, та перевірочні, де учні отримують завдання індивідуально, зазвичай на декілька варіантів. Також використовують Командні ігри, особливо «Види, що зникають».

Необхідно зазначити про організацію дистанційного навчання за допомогою Google класу: <https://www.youtube.com/watch?v=-Qw970G0aYs&t=6153s>. Доступна як веб-версія, так і версія для мобільних пристроїв. Завантажити можна за посиланням: <https://play.google.com/store/apps/details> або <https://apps.apple.com/ru/app/google-classroom/id924620788>.

Kahoot – це онлайн-сервіс, який дає змогу створювати інтерактивні навчальні ігри: вікторини, обговорення, опитування (<https://kahoot.com/>). Оволодіти особливостями роботи з Kahoot дуже легко і в цьому на допомогу придуть короткі навчальні відео: <https://kahoot.com/how-to-play-kahoot>.

Учителі активно використовують комунікаційну платформу Zoom, що дає змогу організувати відеоконференції та проведення онлайн-уроків. Поради з використання Zoom для освітнього процесу містяться на сайті <https://youtu.be/wH331ndzur>.

Універсальна онлайн-дошка Padlet з інтуїтивним інтерфейсом, яку легко опанувати та просто застосовувати в навчальному процесі, може бути використана для проєктної роботи, індивідуальних завдань чи як інструмент збору інформації від усіх учасників освітнього процесу (<https://padlet.com/>). Налаштувати дошку padlet можливо за інтерфейсом: <https://youtu.be/jrDSHzooCu8>. Простим конструктором різноманітних типів інтерактивних завдань із великою базою вже готових шаблонів є Learningapps (<https://learningapps.org/>).

Платформа сучасної освіти «ThinkGlobal Online» пропонує доєднатися до живих уроків й навчальних матеріалів та проводить додаткові заняття (<http://thinkglobal.xyz/>). Щоденні онлайн-зустрічі з дітьми від 6 років розпочала освітня платформа «OkStudy» (<https://t.me/OkStudy137>). Дітям пропонуються безоплатні танці, ігри, англійська, перегляд фільмів тощо.

Комп'ютерна Академія «ШАГ» організувала безкоштовну серію онлайн майстер-класів і тематичних зустрічей (безпека в інтернеті, створення та перші кроки для заробітку на NFT, розробка ігор за допомогою Construct) для дітей 7–14 років (<https://od.itstep.org/>). Для самонавчання Центр дистанційної освіти «Джерело» надає вільний доступ до повного пакету «Слухач» (1–11 класи) (<https://cdo.org.ua/reg/>).

Аналіз інформаційно-освітніх сайтів свідчить, що допомагає вчителям професійно зростати та підвищувати педагогічну майстерність Національна освітня платформа «Всеосвіта» (<https://vseosvita.ua/>). Там розміщено контент для учнів, інструменти педагога, інформаційний матеріал з підвищення кваліфікації вчителів. На платформі є можливість додавати аудіо, відео, картинки в завдання; відкрита Бібліотека з питаннями; доступні функції інтеграції з Google Classroom; об'єднання учнів у класи; створення персональних кабінетів для учнів і батьків.

Доступ до організації освітнього процесу в умовах воєнного стану можливий завдяки розгалуженій системі дистанційних шкіл в Україні. Зокрема, дистанційна школа «Jamm School» (<https://jamm.school.com.ua/pro-shkolu/yak-praczuu%d1%94-jamm-school/>) організовує навчання для учнів 5–11 класів. Дистанційна школа «Атмосферна школа» також надає безкоштовний доступ до пакету «Слухач» із готовими навчальними матеріалами, які можуть використовувати й учителі (<https://www.atschool.com.ua/>). Ця школа пропонує пакет «Учень» 5–11 класи; онлайн-заняття за розкладом із учителем пакет «Учень» 5–11 класи; пропозицію для українців за кордоном «3 Україною в серці», що передбачає офіційне перезарахування оцінок закордонної школи; матеріали з усіх предметів українською мовою; дистанційне навчання в українській школі в зручний день та час; свідоцтво про освіту державного зразка 1–11 класи (<https://www.atschool.com.ua/dlya-uchniv-zakordonom/>). До освітньої програми цієї школи входить онлайн курси для школярів 12–18 років «Професії майбутнього», що дає можливість познайомитися з найбільш актуальними професіями, визначитися з майбутньою професією, «прокачати» soft та hard skills навички. Ця дистанційна школа пропонує «Навчайтеся на екстернатній формі», що передбачає платформу нового покоління навчання у власному темпі з мінімальною кількістю оцінювань [1].

Дистанційна школа «Оптіма», яка відкрила безоплатний доступ до річних матеріалів для 1–11 класів (<https://optima.school/free-education>). Школа «Оптіма» відкрила демодоступ до освітніх матеріалів до кінця 2021–2022 навчального року. Учні зможуть отримати доступ до навчальної платформи («Екстерн із доступом до навчального матеріалу»), отримувати оцінки за виконані завдання, слухати вебінари та оцінити переваги дистанційної освіти, яка враховує рівень їхньої підготовки.

До системи дистанційних шкіл в Україні приєдналися: дистанційна школа «DAR», що відкрила навчальну платформу для учнів 7–11 класів (<https://www.dar.school/>); Академія сучасної освіти «А+», створила онлайн-проєкт для всіх дітей України, які можуть доєднатися до занять у Zoom (<https://aplus.ua/>); дистанційна школа «Liko Education Online», з безкоштовним доступом до навчання на власній платформі «Liko Education Online»; «Alterra School» пропонує екстернат-

платформу (<http://alterraschool.space/>); науковий ліцей Кліма Чурюмова (<https://cigs.com.ua/>) з програмами науково-популярних лекцій, авторських курсів від вчених, митців, інтерактивами неформальної освіти.

Особливістю організації освітнього процесу в умовах воєнного стану є необхідність психологічної підтримки. Сьогодні всі учасники освітнього процесу більш, ніж будь-коли раніше, потребують психологічної підтримки і допомоги. Центр психічного здоров'я і психосоціального супроводу НаУКМА у співпраці з психологічною службою і при підтримці Представництва ЮНІСЕФ в Україні розробили програму корекційного розвитку «Безпечний простір» для практичних психологів і соціальних педагогів, які працюють з дітьми дошкільного, молодшого шкільного та підліткового віку, щодо створення безпечного середовища та формування життєстійкості. Метою зазначеної програми є підвищення стійкості до переживання наслідків стресу дошкільнятами і школярами після психотравматичних подій. Суттєвою перевагою програми є корисність її застосування навіть через рік після травматичної події. Три основні складові програми спрямовані на дітей, батьків і педагогів. Пропонована програма розміщена на сайті https://drive.google.com/file/d/1_HGVS3nkX4Aorg_QdILe1xXeiywJ-Mjt/view.

Для надання допомоги дітям та їх підтримки розроблено програму «Діти та війна. Навчання технік зцілення» (http://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/10/dity_fin_ispp-1.pdf). Програма та посібник до неї розроблено Фондацією «Діти та війна» (Берген, Норвегія). Програма була впроваджена в країнах, де відбувалися воєнні дії: Боснія, Косово, Китай, Іран, Сирія, Руанда, Непал, і показала свою ефективність. Матеріали програми будуть корисними для освітян, психологів, психотерапевтів, консультантів, соціальних працівників та соціальних педагогів, інших фахівців, які займаються питанням захисту дітей та які пройшли попередню підготовку. Програму схвалено для використання у закладах освіти ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (протокол № 2 від 29.06.2016) і розміщено на сайті (<https://drive.google.com/file/d/16yCTn6CmrDEF9kf6Iwd2oTod3wuvAJpp/view>).

Для психологічної підтримки підлітків, батьків, психологів розроблено спільний проєкт Міністерства освіти і науки України, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Українського інституту когнітивно-поведінкової терапії та ГО «ВГЦ «Волонтер» проєкт «ПОРУЧ» (<https://poruch.me/>). Працює безкоштовна інтернет-платформа психологічної допомоги «Розкажи мені» (<https://tellme.com.ua>). Контакти психологічної підтримки є у соціальних мережах: Фейсбук <https://www.facebook.com/childhotline.ukraine/>; Telegram @CHL116111; Інстаграм https://www.instagram.com/childhotline_ua.

Розуміючи, що перед освітянами постає багато завдань, пов'язаних із знаннями у царині психології, Міністерство у співпраці з партнерами проводить онлайн-вебінари та інші заходи щодо застосування сучасного науково-обґрунтованого підходу в наданні психологічної допомоги дітям, які пережили психотравмуючі події на війні (<https://www.facebook.com/UAMON>).

Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні викладено: на сайті Державної служби якості освіти «Освіта українських дітей за кордоном» (<https://sqe.gov.ua/diyalnist/rekomendacii-zakladam-osviti/zakladi-osviti-v-štovakh-voienного-stan/>); на сайті «Освітній омбудсмен України» – як дітям-переселенцям продовжити навчання в закладах освіти (<https://eo.gov.ua/yak-ditiam-pereselentsiam-prodovzhyty-navchannia-u-zakladakh-osvity/2022/03/29/>), як діти, які вимушено залишили Україну, можуть продовжити навчання (<https://eo.gov.ua/yak-dity-shcho-vymusheno-pokynuly-ukrainu-mozhut-prodovzhyty-navchannia/2022/04/04/>).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проаналізовано сучасні онлайн-ресурси для навчання учнів середньої та старшої школи за матеріалами, що пройшли експертизу та відповідають державним освітнім стандартам. Констатовано, що активно працює платформа для дистанційного та змішаного навчання «Всеукраїнська школа онлайн», яка містить уроки з основних предметів. Використання платформи також надає доступ до навчального контенту українською мовою для учнів та вчителів, які проживають на тимчасово окупованих територіях України та перебувають за кордоном, але хочуть навчатися за українською державною програмою. Огляд навчального онлайн контенту доступного для учнів, що розроблено й розміщено на різних

освітніх платформах, уможливило відслідковування навчальних результатів здобувачів освіти та системному моніторингу освітнього процесу; висвітлено можливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану завдяки розгалуженій системі дистанційних шкіл в Україні; запропоновано онлайн-сервіси, які дають змогу створювати інтерактивні навчальні ігри: вікторини, обговорення, опитування, що значно підвищує якість навчання у період воєнного стану та повоєнного відновлення. Особливістю організації освітнього процесу в умовах воєнного стану є необхідність психологічної підтримки.

Перспективи подальших досліджень пов'язано з упровадженням змішаного навчання як парадигмально-визначальної дидактичної моделі організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти та визначенням системи заходів, пов'язаних з її імплементацією на основі створення якісного відповідного дидактико-методичного супроводу, а також усвідомлення важливості цього в контексті мінімізації освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану.

Використані джерела:

- Алексеева, С. (2022) Теоретичні і методичні засади проектування моделей індивідуалізації навчання. *Альманах науки*. 2 (53). 17–20. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730030>
- Алексеева, С. Дидактика в умовах інформатизації освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка»*, 2021. 4 (1). 25–30. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.1.4>
- Алексеева, С. (June 26–28, 2022) Організація освітнього процесу в старшій профільній школі в умовах непередбачуваних глобальних впливів In: Scientific Collection «InterConf»: with the Proceedings of the 10th International Scientific and Practical Conference «International Forum: Problems and Scientific Solutions» CSIRO Publishing House, c. Melbourne, Australia, 102–108 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731128>
- Локшина, О. (Ред.), Глушко, О., Джурило, А., Кравченко, С., Максименко, О., Нікольська, Н., & Шпарик, О. (2022). Освіта в реаліях війни: орієнтири міжнародної спільноти: оглядове видання (О. Топузов, О. Локшина, Ред.). *Педагогічна думка*. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-614-8-2022-55>
- Малихін, О., Арістова, Н., Рогова, В. (2022) Мінімізація освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану: змішане навчання. *Український педагогічний журнал*. (3). 68–77. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-68-76>
- Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу: збірник тез доповідей (2022). Електронне видання. 388. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-616-2-2022-390>
- Топузов, О. (2014) Дидактична прогностика в контексті теоретикометодичного забезпечення створення сучасного підручника. *Проблеми сучасного підручника*. 14. 12–20.
- Топузов, О., Засєкіна, Т. (2022) Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: методичний поради́ник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового навчального року. 296. <https://doi.org/10.32405/978-966-983-360-0-2022-70>
- Malykhin, O., Aristova, N., & Aliexsieieva, S. (2022). Boosting Lifelong Learning for General Secondary Schoolteachers: Digital Competence Development Amid Blended Learning. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*, 1, 819–827. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.685>

References

- Alyeksyeyeva, S. (2022) Teoretichni i metodychni zasady` proyektuvannya modelej indyvidualizaciyi navchannya. *Al`manax nauky`*. 2 (53). 17–20. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/730030> (in Ukrainian).
- Alyeksyeyeva, S. Dy`dakty`ka v umovax informaty`zaciyi osvity`. *Akademichni studiyi. Seriya «Pedagogika»*, 2021. 4 (1). 25–30. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.4.1.4> (in Ukrainian).
- Alyeksyeyeva, S. (June 26–28, 2022) Organizaciya osvithn`ogo procesu v starshij profil`nij shkoli v umovax neperedbachuvany`x global`ny`x vply`viv In: Scientific Collection «InterConf»: with the Proceedings of the 10th International Scientific and Practical Conference «International Forum: Problems and Scientific Solutions» CSIRO Publishing House, c. Melbourne, Australia, 102–108 URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731128> (in English).

- Lokshy`na, O. (Ped.), Glushko, O., Dzhury`lo, A., Kravchenko, S., Maksy`menko, O., Nikol`s`ka, N., & Shpary`k, O. (2022). Osvita v realiyax vinyj` : oriyenty`ry` mizhnarodnoyi spil`noty` : oglyadove vy`dannya (O. Topuzov, O. Lokshy`na, Red.). Pedagogichna dumka. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-614-8-2022-55> (in Ukrainian).
- Maly`xin, O., Aristova, N., Rogova, V. (2022) Minimizaciya osvithix vtrat uchniv zakladiv zagal`noyi seredn`oyi osvity` v umovax voyennogo stanu: zmishane navchannya. Ukrayins`ky`j pedagogichny`j zhurnal. (3). 68–77. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-68-76> (in Ukrainian).
- Problemy` suchasnogo pidruchny`ka: navchal`no-metody`chne zabezpechennya osvith`nogo procesu v umovax voyennogo chasu: zbirny`k tez dopovidej (2022). Elektronne vy`dannya. 388. <https://doi.org/10.32405/978-966-644-616-2-2022-390> (in Ukrainian).
- Topuzov, O. (2014) Dy`dakty`chna prognosty`ka v konteksti teorety`kometody`chnogo zabezpechennya stvorennya suchasnogo pidruchny`ka. Problemy` suchasnogo pidruchny`ka. 14. 12–20. (in Ukrainian).
- Topuzov, O., Zasyekina, T. (2022) Zagal`na serednya osvita Ukrayiny` v umovax voyennogo stanu ta vidbudovy` : metody`chny`j poradny`k naukovciv Insty`tutu pedagogiky` NAPN Ukrayiny` do pochatku novogo navchal`nogo roku. 296. <https://doi.org/10.32405/978-966-983-360-0-2022-70> (in Ukrainian).
- Malykhin, O., Aristova, N., & Alieksieieva, S. (2022). Boosting Lifelong Learning for General Secondary Schoolteachers: Digital Competence Development Amid Blended Learning. Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference, 1, 819–827. <https://doi.org/10.17770/sie2022vol1.685> (in English).

Svitlana Alieksieieva, Dr Sc. in Education, Chief Researcher of the Didactics Department of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

Research interests: didactics, distance and blended learning.

FEATURES OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN INSTITUTIONS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW AND POST-WAR RECOVERY: MODERN ONLINE RESOURCES

Under martial law in Ukraine, issues related to the organization of the educational process and ensuring guarantees of general secondary education are being updated. The legal basis for solving these tasks is the Law of Ukraine “On Complete General Secondary Education”, which regulates the possibility of active use of mixed forms of education and distance learning technologies during martial law and post-war recovery. The article analyzes modern online resources for teaching secondary and high school students based on materials that have passed the expert examination and meet State Educational Standards. It is stated that the platform for distance and blended learning “All-Ukrainian School Online”, which contains lessons in the main subjects, is actively working. Usage of the platform also provides access to educational content in Ukrainian for students and teachers who live in the temporarily occupied territories of Ukraine and are abroad, but want to study under the Ukrainian state program.

An overview of online educational content available to students is carried out, which is developed and posted on various educational platforms, which makes it possible to track the educational results of applicants for education and system monitoring of the educational process. Methodological recommendations for the use of modern educational technologies necessary for teachers are summarized. The article highlights the possibilities of organizing the educational process under martial law due to the existing extensive system of distance schools in Ukraine. An online service that allows to create interactive educational games was offered: quizzes, discussions, surveys, which significantly improves the quality of learning during martial law and post-war recovery.

A specific feature of the organization of the educational process under martial law is the need for psychological support. The article highlights an online service for providing psychological assistance to children, their support, and the support of parents and teachers.

Keywords: mixed learning, educational platforms, educational technologies, online services, distance learning, pedagogical support, psychological assistance.